

ZESTAW I

1. Rozpoznaj i podaj nazwę gatunkową przedstawionego na zdjęciu płaza występującego w wybranych oczkach wodnych na obszarze Lasów Oliwskich.
2. Scharakteryzuj cel utworzenia i wartości przyrodnicze rezerwatu „Wąwozy Huzarów”.
3. Wskaż na mapie i omów położenie użytku ekologicznego „Dolina Czystej Wody”.

ODPOWIEDZI

1. ropucha szara

2.

→ rezerwat florystyczny – zachowanie stanowisk roślin rzadkich i chronionych,

→ kwaśna i żyzna buczyna niżowa,

→ źródliska,

→ 117 gatunków roślin naczyniowych, w tym:

- 2 podlegają ochronie częściowej (podrzeń żebrowiec i widłak jałowcowaty).
- gatunki o podgórsko-górskim typie rozmieszczenia geograficznego, np. bez koralowy, manna gajowa, olsza szara, przetacznik górski, tojeść gajowa.
- 9 gatunków roślin znajduje się na liście ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Pomorza Zachodniego: czerniec gronkowy, dąbrówka piramidalna, gruszycznik jednokwiatowy, gwiazdnica bagienna, manna gajowa, podrzeń żebrowiec, przetacznik górski, stokłosa Benekena i wyka leśna.

3.

→ Południowy kompleks TPK,

→ Lasy Oliwskie,

→ jedna z dolin erozyjnych między Doliną Radości a Doliną Świeżej Wody (Ewy).

ZESTAW II

1. Rozpoznaj i podaj nazwę gatunkową przedstawionego na zdjęciu płaza występującego w wybranych oczkach wodnych na obszarze Lasów Oliwskich.
2. Scharakteryzuj cel utworzenia i wartości przyrodnicze rezerwatu „Dolina Strzyży”.
3. Wskaż na mapie i omów położenie użytku ekologicznego „Salwinia w Owczarni”.

ODPOWIEDZI

1. Żaba trawna

2.

→ żyzne lasy liściaste: grąd gwiazdnicowy, przystrumykowy łąg jesionowo-olszowy i łąg wiązowy,

→ 185 gatunków roślin naczyniowych, w tym:

- 6 gatunków chronionych częściowo: naparstnica zwyczajna, tojad dzióbaty, wawrzynek wilczęłyko, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, widłak wroniec,
- gatunki o podgórsko-górskim typie rozmieszczenia: jedyne znane dotąd w parku stanowisko tojada dzióbatego.

3.

→ południowy kompleks TPK – Lasy Oliwskie,

→ na północ od Gdańska – Owczarni,

→ przy obwodnicy.

ZESTAW III

1. Rozpoznaj i podaj nazwę gatunkową przedstawionego na zdjęciu ptaka występującego w Lasach Oliwskich, między innymi na trasie ścieżki przyrodniczej „Dolina Samborowo”.
2. Scharakteryzuj cel utworzenia i wartości przyrodnicze rezerwatu „Źródlika w Dolinie Ewy”.
3. Wskaż na mapie i omów położenie rezerwatu „Wąwozy Huzarów”.

ODPOWIEDZI

1. Puszczyk

2.

→ naturalne źródłiskowe zbiorowiska roślinne: łąkowe, ziołoroślowe i szuwarowe, w tym rzadko spotykany na niżu szuwar manny gajowej,

→ ponad 180 gatunków roślin naczyniowych, w tym:

- 2 podlegają ochronie częściowej: listera jajowata, wawrzynek wilczyłyko,
- gatunki o podgórsko-górskim typie rozmieszczenia: m.in. przetacznik górski, tojeść gajowa, manna gajowa, niezapominajka leśna i kozłek bzoowy,
- 10 gatunków roślin znajdujących się na liście ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Pomorza Zachodniego i Wielkopolski: czerniec gronkowy, fiołek przedziwny, kostrzewa leśna, kozłek bzoowy, listera jajowata, manna gajowa, przetacznik górski, szczaw gajowy, wawrzynek wilczyłyko i wyka leśna.

3.

→ południowy kompleks TPK – Lasy Oliwskie,

→ w pobliżu osiedla Niedźwiednik w Gdańsku,

→ obejmuje położone w strefie krawędziowej wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego wąskie rozcięcie erozyjne o stromych zboczach oraz część przylegającej wierzchowiny,

→ dnem rozcięcia płynie okresowo wysychający ciek, zasilany przez źródlika przy południowym krańcu rezerwatu.

ZESTAW IV

1. Rozpoznaj i podaj nazwę gatunkową przedstawionego na zdjęciu ptaka występującego w Lasach Oliwskich – jednego z najliczniejszych gatunków w Europie.
2. Scharakteryzuj cele utworzenia i wartości przyrodnicze rezerwatu „Zajęcze Wzgórze”.
3. Wskaż na mapie i scharakteryzuj położenie pomnika przyrody nr 206 o nazwie „Gruby Dąb”.

ODPOWIEDZI

1. zięba

2.

- okazały starodrzew w zbiorowisku kwaśnej buczyny pomorskiej,
- wiek najstarszych drzew, sosen, dębów i buków sięga 200 lat,
- 175 gatunków roślin naczyniowych, w tym:

- 2 gatunki podlegają ochronie gatunkowej: jarzab szwedzki (ścislej), cis pospolity (częściowej),
- stanowiska jarzębu szwedzkiego, który umieszczony jest w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin,
- owocniki szmaciaka gałęzistego (siedzunia sosnowego) – wyrastają przy podstawach pni niektórych sosen od lata do jesieni,
- występowanie skrajnie rzadkich gatunków owadów o charakterze puszczańskim, których biologia związana jest z bardzo starymi i obumierającymi drzewami.

3.

- południowy kompleks TPK,
- Dolina Samborowo,
- po północnej stronie doliny.

ZESTAW V

1. Podaj nazwę oraz lokalizację przedstawionego na zdjęciu pomnika przyrody.
2. Scharakteryzuj cele utworzenia i wartości przyrodnicze rezerwatu „Łęg nad Sweliną”.
3. Wskaż na mapie i omów położenie rezerwatu „Zajęcze Wzgórze”.

ODPOWIEDZI

1. Diabelski Głaz

- Południowy kompleks TPK,
- Dolinie Radości,
- po północnej stronie doliny,
- Czarcie Wzgórze.

2.

- ochrona lasów łęgowych (łęg jesionowo-olszowy) i łąkowych (łąg pomorski) oraz półnaturalnych śródleśnych łąk,
- ponad 205 gatunków roślin naczyniowych, w tym:

- 7 podlega ochronie częściowej: kruszczyk szerokolistny, kukułka krwista, kukułka plamista, kukułka szerokolistna, listera jajowata, wawrzynek wilczełyko,
- gatunki z listy ginących i zagrożonych roślin naczyniowych Pomorza Zachodniego, m.in. czerniec gronkowy, fiołek przedziwny, manna gajowa, olsza szara, szczaw gajowy i kukułka plamista.

- w Swelini zaobserwowano rzadkiego płazińca, wypławka alpejskiego, którego obecność dobrze świadczy o czystości wód.

3.

- południowy kompleks TPK,
- przy zabudowie Sopotu,
- koło stadionu atletycznego.

ZESTAW VI

1. Podaj nazwę oraz lokalizację przedstawionego na zdjęciu pomnika przyrody.
2. Scharakteryzuj cele utworzenia i wartości przyrodnicze użytku ekologicznego „Dolina Czystej Wody”.
3. Wskaż na mapie i omów położenie rezerwatu przyrody „Wąwozy Huzarów”.

ODPOWIEDZI

1. Gruby Dąb

- południowy kompleks TPK,
- Dolina Samborowo,
- po północnej stronie doliny,

2.

- ochrona siedlisk hydrogenicznych,
- podmokłe łąki ze stanowiskami storczyków,
- stanowisko situ tępokwiatowego (*Juncus subnodulosus*) - najdalej na wschód położonego stanowiska tego gatunku w Europie.

3.

- południowy kompleks TPK,
- w pobliżu osiedla Niedźwiednik w Gdańsku,
- obejmuje położone w strefie krawędziowej wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego wąskie rozcięcie erozyjne o stromych zboczach oraz część przylegającej wierzchowiny,
- dnem rozcięcia płynie okresowo wysychający ciek, zasilany przez źródlika przy południowym krańcu rezerwatu.

ZESTAW VII

1. Rozpoznaj, opisz oraz podaj lokalizację przedstawionego na zdjęciu pomnika przyrody.
2. Scharakteryzuj cele utworzenia i wartości przyrodnicze ekologicznego „Salwinia w Owczarni”.
3. Wskaż na mapie i omów położenie rezerwatu „Dolina Strzyży”.

ODPOWIEDZI

1.

- zrosnięty buk pospolity i sosna zwyczajna,
- Wielka Gwiazda – skrzyżowanie dróg leśnych w okolicach Sopotu,
- w sąsiedztwie sanatorium „Leśnik”.

2.

- ochrona zbiorników wodnych będących miejscem rozrodu żaby trawnej i żaby jeziorkowej,
- obszar występowania przeszło 20 gatunków awifauny,
- stanowisko salwinii pływającej (*Salvinia natans*) – jedyne znanego stanowiska tego gatunku paproci wodnej w TPK.

3.

- południowy kraniec Lasów Oliwskich,
- w pobliżu osiedla Kiełpinek w Gdańsku,
- obejmuje porośnięte lasem dno i strome zbocza doliny potoku Strzyża.

Zestaw VIII

1. Podaj nazwę gatunkową przedstawionego na zdjęciu gatunku flory i odpowiedz na pytanie, w którym rezerwacie przyrody w Lasach Oliwskich występuje.
2. Wyjaśnij rolę chronionego gatunku ptaka – dzięcioła czarnego w ekosystemach Lasów Oliwskich.
3. Wskaż na mapie i scharakteryzuj położenie pomnika przyrody nr 133 o nazwie „Diabelski Głaz”.

ODPOWIEDZI

1.

- storczyk,
- kukułka szerokolistna (stopłamek szerokolistny).

2.

- dzięcioł czarny jest największym gatunkiem dzięcioła w Europie,
- jego dziuple (po opuszczeniu przez dzięcioły) stanowią miejsce gniazdowania dla wielu ptaków, które lęgną się w dużych dziuplach (tak zwane dziuplaki),
- wpływają na liczebność np. gołębi siniaków, gągołów (kaczki), włochatek (sowy).

3.

- Południowy kompleks TPK,
- Dolina Radości,
- po północnej stronie doliny,
- Czarcie Wzgórze.

Zestaw IX

1. Podaj nazwę gatunkową przedstawionego na zdjęciu gatunku zimozielonego pnącza występującego w Lasach Oliwskich i odpowiedz na pytanie, jaki czynnik środowiska jest niezbędny, aby roślina ta mogła zakwitnąć.
2. Omów przystosowania chronionego gatunku ptaka – pluszcza do zdobywania pokarmu w nurcie potoków.
3. Wskaż na mapie i omów położenie rezerwatu przyrody „Łęg nad Sweliną”.

ODPOWIEDZI

1.

- bluszcz pospolity,
- dostęp do światła.

2.

- opływowy kształt ciała – nurkowanie w wodzie,
- pokrycia piór wydzieliną gruczołu kuprowego -- nieprzemakalność upierzenia,
- nozdrza zamykane za pomocą płatków skóry – zabezpieczenie przed nalaniem się wody w czasie nurkowania,
- oczy zabezpieczone przezroczystą błoną (tzw. migotka),
- krew bogata w hemoglobinę – dłuższe przebywanie pod wodą.

3.

- w północnej części Lasów Oliwskich,
- położony w strefie krawędziowej wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego,
- obejmuje lesiste dno źródłiskowego odcinka doliny Swelini.